

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ НА МАЛОЛЕТНИ И НЕПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА ПРЕЗ 2013 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

Малолетни и непълнолетни лица, водени и заведени на отчет и преминали през детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

По предварителни данни на НСИ през 2013 г. броят на водените на отчет в ДПС¹ малолетни и непълнолетни лица за извършени от тях противообществени прояви и престъпления е 10 536 - най-ниският за последните пет години. За сравнение, през 2009 г. той е бил 13 155 лица, през 2010 г. - 12 076, през 2011 г. - 12 241, а през 2012 г. - 11 460 лица.

При анализа на водените на отчет в ДПС малолетни и непълнолетни лица през 2013 г. се наблюдава следното:

- 78% от водените на отчет са от възрастовата група 14 - 17 години, а тези на възраст 8 - 13 години представляват 22% от общия брой на водените на отчет в ДПС.
- Сред лицата, водени на отчет в ДПС, преобладават момчетата. Броят им през 2013 г. е 8 292 (78.7%), докато малолетните и непълнолетните момичета са 2 244, или 21.3%.
- Учащи са били 5 838 малолетни и непълнолетни лица, или 55.4%.
- В криминогенни семейна и приятелска среда са живели 1 542 (14.6%) малолетни и непълнолетни.
- Не са учили и не са работили 1 187 малолетни и непълнолетни, или 11.3%.

Коефициентът на водените на отчет в детските педагогически стаи² малолетни и непълнолетни лица през 2013 г. е 1 666 на 100 хил. души от населението на възраст 8 - 17 години.

От отчет в ДПС са **снети** 3 324 малолетни и непълнолетни лица, или 31.5%, като 1 607 (48.3%) са отпаднали от отчет в ДПС поради навършване на 18-годишна възраст, 1 555 (46.8%) - за поправка в поведението, а 162 лица (4.9%) - на други основания.

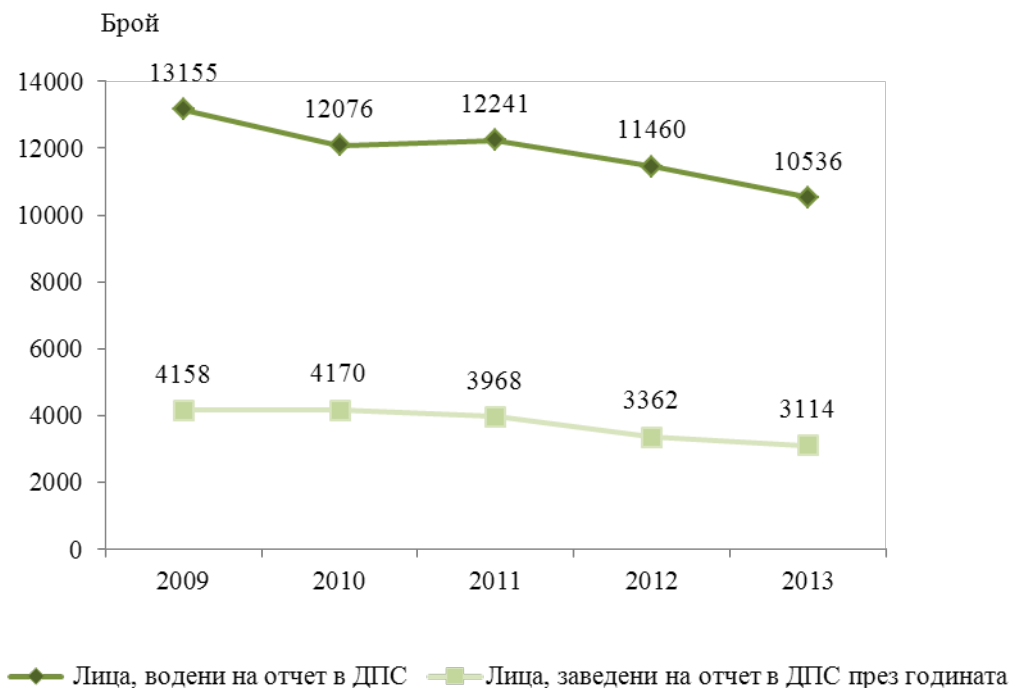
Броят на малолетните и непълнолетните, **заведени на отчет в ДПС за първи път** през 2013 г., е 3 114, или 492 на 100 хил. души от населението на възраст 8 - 17 години.

¹ Малолетните и непълнолетните се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

² За 2013 г. коефициентът е изчислен с предварителни данни за броя на населението на възраст 8 - 17 години.

Фиг. 1. Малолетни и непълнолетни лица, водени и заведени на отчет в ДПС през периода 2009 - 2013 година

Противообществени прояви

Малолетните и непълнолетните, преминали през ДПС за извършени противообществени прояви през 2013 г., са 6 439. Малолетните и непълнолетните момичета са 2 199, или 34.2%, а момчетата са 4 240 с относителен дял 65.8%.

В структурата на противообществените прояви най-голям е дялът на малолетните и непълнолетните, преминали през ДПС, за „бягство от дома (от вкъщи)“ - 27.1%, или 1 744 лица, следва дялът на лицата за „употреба на наркотични вещества“ - 8.0%, или 517 лица, и за „скитничество“ - 6.0%, или 387 лица. Най-нисък е броят и дялът на лицата, преминали през ДПС, за „просия“ - 215, или 3.3%, и за „проституиране“ - 62, или 1.0%.

Извършени престъпления

През 2013 г. броят на малолетните и непълнолетните лица, водени на отчет в ДПС за извършени престъпления, е 6 007.

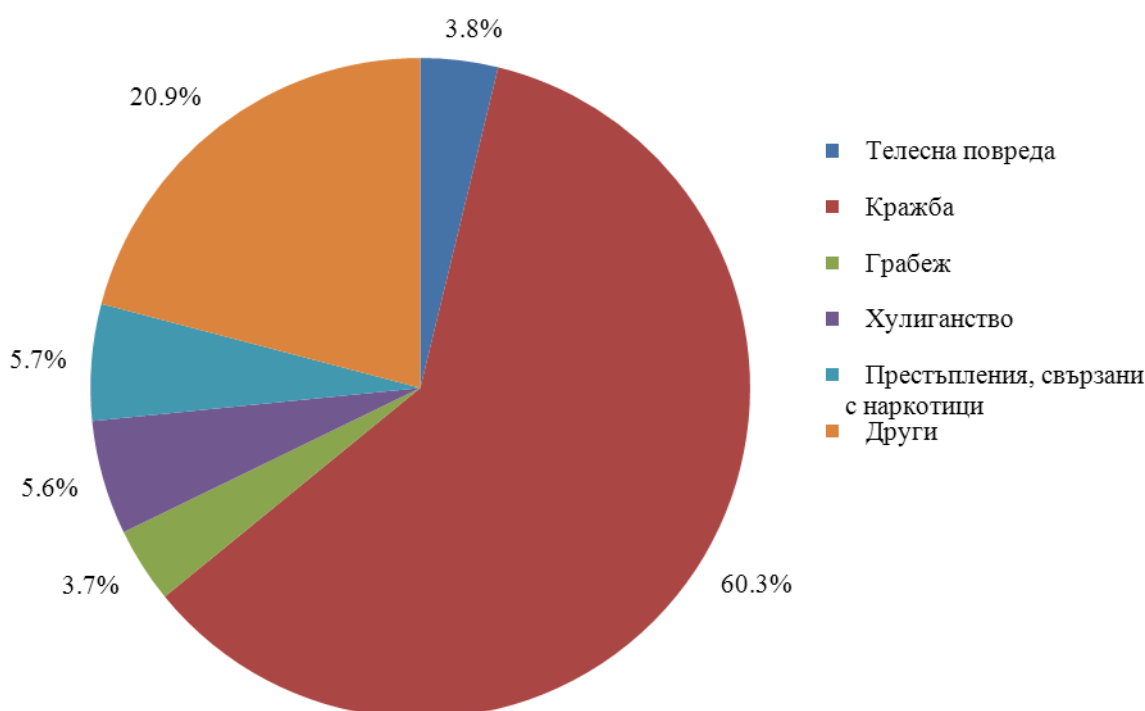
Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от малолетните и непълнолетните. Извършителите на кражби са 3 621 лица, или 60.3% от всички лица, водени на отчет в ДПС за извършени престъпления. Най-висок е дялът на малолетните и непълнолетните лица, извършители на кражби от домовете - 28.1% (1 017 деца), на кражби от

магазини или други търговски обекти - 21.8% (789 лица), на взломни кражби - 15.2% (552 лица).

От общия брой на лицата на възраст от 8 до 17 години 337 лица, или 5.6% са регистрирани в ДПС за хулиганство, 342 лица (5.7%) - за престъпления, свързани с наркотици, а 226 лица, или 3.8% - за нанесени телесни повреди.

Фиг. 2. Структура на малолетните и непълнолетните, извършители на престъпления, по видове престъпления през 2013 година

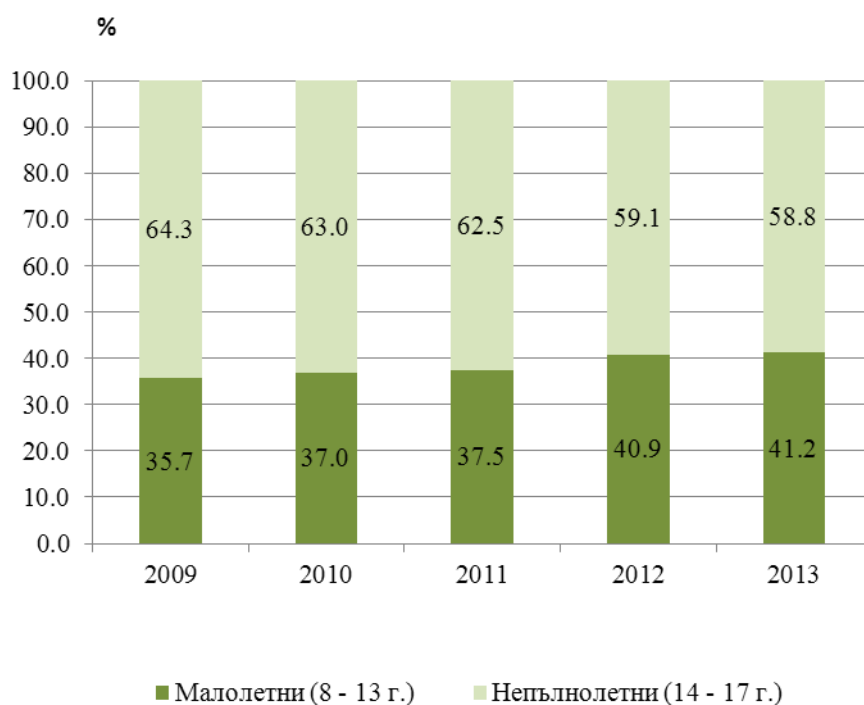
Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления

Пострадалите от престъпления малолетни и непълнолетни лица през 2013 г. са 1 937, от които 839, или 43.3% са момичета. Относителният дял на малолетните, пострадали от престъпления, е 41.2% (799 лица), а на непълнолетните - 58.8% (1 138 лица).

През 2013 г. най-големи са броят и делът на малолетните и непълнолетните, пострадали от кражби на имущество - 913 лица (47.1%), следват пострадали от нанесени телесни повреди - 270 лица (13.9%), от грабежи - 139 лица (7.2%), и от блудство - 97 лица (5.0%).

Фиг. 3. Структура на малолетните и непълнолетните, пострадали от престъпления през 2009 - 2013 година

Дейност на местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните лица

През 2013 г. местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните са образували 5 867 **възпитателни дела**. Броят на **решените дела** е 5 674, като в срок до един месец са решени 3 889 дела, или 68.5%.

През 2013 г. местните комисии са наложили 8 782 **възпитателни мерки**. Най-често са били налагани възпитателните мерки „предупреждение“ - в 3 577 случая (40.7%), „поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател“ - в 1 932 случая (22.0%), и „поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, които ги заместват, за полагане на засилени грижи“ - в 997 случая (11.4%). На 376 малолетни и непълнолетни е наложена възпитателна мярка „предупреждение за настаняване във възпитателно училище интернат (ВУИ) с изпитателен срок от 6 месеца“, а на 85 лица на възраст 8 - 17 години - възпитателна мярка „настаняване във ВУИ“.

Основните характеристики на малолетните и непълнолетните с наложени възпитателни мерки през 2013 г. са следните:

- Малолетните лица са 2 138 (33.3%).
- Непълнолетните лица са 4 275 (66.7%).
- Момчетата са 5 018 (78.2%).
- Повече от половината (54.2%) от малолетните и непълнолетните, на които са наложени възпитателни мерки, са с начално или незавършено начално образование (3 478 лица), с основно образование са 40.6%, а 1.7% никога не са посещавали училище.
- От всички малолетни и непълнолетни с наложени възпитателни мерки с двамата родители са живеели 3 682 лица, или 57.4%, само с единия родител - 29.9%, при роднини или приятели - 4.8%, а в домове за деца, лишени от родителски грижи - 5.4%, 1.0% са живели на квартира или в ученическо общежитие, а 0.9% - в СПИ и ВУИ.

Методологични бележки

Статистическите данни за противообществените прояви на малолетните и непълнолетните лица са разработени на базата на годишни данни, получавани от местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави. На извършителите на противообществени прояви се налагат възпитателни мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в детските педагогически стаи през годината се включват всички малолетни и непълнолетни, извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД), възпитателните училища интернати и от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват всички малолетни и непълнолетни, които са били новозаведени на отчет в ДПС през годината за извършени престъпления и/или противообществени прояви; осъдени за престъпления от общ характер; освободени от ПД, ВУИ и СПИ.

В броя на преминалите през ДПС се включват всички малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на интернет страницата на НСИ - <http://www.nsi.bg>.

Приложение

Таблица 1

Водени и заведени на отчет в детските педагогически стаи малолетни и непълнолетни лица по пол и възраст

	2009	2010	2011	2012	2013 ¹
(Брой)					
Лица, водени на отчет в детските педагогически стаи - общо	13155	12076	12241	11460	10536
Малолетни (8 - 13 г.)	2751	2638	2559	2337	2319
Момчета	2205	2025	1962	1811	1850
Момичета	546	613	597	526	469
Непълнолетни (14 - 17 г.)	10404	9438	9682	9123	8217
Момчета	8650	7665	7719	7351	6442
Момичета	1754	1773	1963	1772	1775
Лица, заведени на отчет в детските педагогически стаи през годината - общо	4158	4170	3968	3362	3114
Малолетни (8 - 13 г.)	1098	1112	949	887	852
Момчета	876	831	749	676	690
Момичета	222	281	200	211	162
Непълнолетни (14 - 17 г.)	3060	3058	3019	2475	2262
Момчета	2559	2543	2431	1969	1774
Момичета	501	515	588	506	488

¹Предварителни данни.

Таблица 2

Малолетни и непълнолетни, снети от отчет в детските педагогически стаи

(Брой)

	2012				2013 ¹			
	общо	в т.ч. момчета	възраст		общо	в т.ч. момчета	възраст	
			малолетни (8 - 13 г.)	непълнолетни (14 - 17 г.)			малолетни (8 - 13 г.)	непълнолетни (14 - 17 г.)
Малолетни и непълнолетни, снети от отчет в детските педагогически стаи - общо	3263	673	242	3021	3324	646	244	3080
Поради поправяне	1560	365	225	1335	1555	333	209	1346
Поради навършване на 18 години	1562	279	9	1553	1607	275	15	1592
На други основания	141	29	8	133	162	38	20	142

¹ Предварителни данни.

Таблица 3

Малолетни и непълнолетни, преминали през детските педагогически стаи за извършени противообществени прояви, и деца, извършители на престъпления по пол и възраст

(Брой)

	2009	2010	2011	2012	2013 ¹
Лица, преминали през детските педагогически стаи за извършени противообществени прояви през годината	8265	7249	8134	7009	6439
Малолетни (8 - 13 г.)	2198	1953	2117	1927	1780
Момчета	1565	1407	1466	1323	1203
Момичета	633	546	651	604	577
Непълнолетни (14 - 17 г.)	6067	5296	6017	5082	4659
Момчета	4216	3546	4020	3309	3037
Момичета	1851	1750	1997	1773	1622
Лица, извършители на престъпления	6152	6353	6586	6304	6007
Малолетни (8 - 13 г.)	1345	1360	1485	1475	1457
Момчета	1091	1072	1211	1193	1216
Момичета	254	288	274	282	241
Непълнолетни (14 - 17 г.)	4807	4993	5101	4829	4550
Момчета	4212	4308	4427	4084	3806
Момичета	595	685	674	745	744

¹ Предварителни данни.

Таблица 4

**Малолетни и непълнолетни, преминали през детските педагогически стаи за извършени
противообществени прояви, и деца, извършители на престъпления**

	(Брой)				
	2009	2010	2011	2012	2013 ¹
Лица, преминали през детските педагогически стаи за извършени противообществени прояви - общо	8265	7249	8134	7009	6439
в това число:					
Бягство от дома (от вкъщи)	1548	1494	1665	1745	1744
Скитничество и просия	799	671	630	614	602
Употреба на алкохол	497	422	429	.	.
Употреба на наркотични вещества	307	326	446	437	517
Проституиране и хомосексуални услуги	177	119	137	78	62
Бягство от училище	1590	1621	1768	.	.
Лица, извършители на престъпления - общо	6152	6353	6586	6304	6007
в това число:					
Убийство (довършено и опит)	11	9	9	3	3
Телесна повреда	351	263	338	269	226
Изнасилване (довършено и опит)	18	27	12	23	7
Блудство	62	72	73	70	56
Кражба	3601	4033	4157	3827	3621
в това число:					
Взломна	1367	1458	1082	703	552
Джебчийска	510	515	384	265	207
Грабеж	315	319	317	223	223
Противозаконно отнемане на МПС	132	147	70	68	75
Хулиганство	460	449	358	356	337
Престъпления, свързани с наркотици	180	217	244	277	342

¹ Предварителни данни.

Таблица 5

Малолетни и непълнолетни лица, пострадали от престъпления, по пол и възраст

Вид на престъплението	2012				2013 ¹			
	общо	в т.ч. момичета	възраст		общо	в т.ч. момичета	възраст	
			малолетни (8 - 13 г.)	непълно- летни (14 - 17 г.)			малолетни (8 - 13 г.)	непълно- летни (14 - 17 г.)
Общо за страната	1777	698	726	1051	1937	839	799	1138
Убийство (довършено и опит)	1	1	1	-	4	1	2	2
Телесна повреда	282	67	97	185	270	80	94	176
Блудство	101	71	69	32	97	68	70	27
Изнасилване (довършено и опит)	24	24	6	18	29	27	9	20
Отвличане	5	3	-	5	6	5	2	4
Кражба	817	322	321	496	913	383	369	544
Грабеж	84	16	38	46	139	48	39	100
Измама и изнудване	30	5	12	18	41	17	15	26
Склоняване към прося	29	15	24	5	31	16	25	6
Склоняване и принуждаване към проституция или към хомосексуални услуги	14	11	2	12	10	7	2	8
Трафик на хора	3	3	-	3	2	1	-	2
Детска порнография	1	-	1	-	1	-	-	1
Други	386	160	155	231	394	186	172	222

(Брой)

¹ Предварителни данни.